

ዓሰርተ ትእዛዛት እግዚአብሔር

(ሓዲስ ትምህርቲ ክርስቶስ 2052-2109)

ዓሰርተ ትእዛዛት ክንርድኦም ክንፈልገዎም ኦብ ኦሪት ዘጽኡትን ዘዳግምን ክንርእዮም፡ ኦብ ወንጌልን መልእኽትታትን ክነንብብ፡ ከምኡ ትምህርቲ ቤተ ክርስቲያን ብፍሉይ ኦብ ሓዲስ ትምህርቲ ክርስቶስ ዘሎ፡ ኦብ ባህሊ ክርስቲናና ዘሎ ርድኢት ኣንቢብና ክንክእል ኣሎና። ናይ እምነት ጉዳይ ስለ ዝኾነ ንኹሉ ብዓይኒ እምነት ርኢና ክንክእል ኣሎና። ከም ማንም ሰብ ዝሰርሖ ሕጊ ገርና እንተ ረኤናዮ ካብ ሓቂ ንወጽእ ኣሎና። ንሕጊ ኣምላኽ እትገልጸልናን እትትርጉመልናን ቤተ ክርስቲያን ጥራሕ እያ። ቤተ ክርስቲያን እትህቦ ትርጉም መሰረት ገርና ክንፈልጥ ግድነት እዩ። ቤተ ክርስቲያን ብመንፈስ ቅዱስ ተመሪሓ ሓቂ ተስተምህረና።

ትምህርትና ኦብ ክልተ መቐልና ክንርእዮ ፩ያ ሓባራዊ ርድኢት ዓሰርተ ትእዛዛት፡ ፪ይ ቀዳማይ ትእዛዝ እግዚአብሔር። ኣተኩሮና ኦብ ቀዳማይ ትእዛዝ ስለ ዝኾነ ኦብ ቅዱስ መጽሓፍ፡ ኦብ ትምህርትን ትውፊትን ቤተ ክርስቲያን መሰረት ገርና ከምኡ ምስ ባህልልናን ርድኢት ህዝብናን መሰረት ገርና ክንርእዮ።

ትእዛዛት እግዚአብሔር ኦብ ብሉይ ኪዳን

ዓሰርተ ትእዛዛት እግዚአብሔር ንሙሴ ነቢይ ኦብ ደብረ ሲና ካብ ኣምላኽ ኦብ ክልተ ቀጻላ እምኒ ዝተዋህቡ እዮም። እተን ቀዳምት ክልተ ሙሴ ካብ ደብረሲና ክወርድ እንክሎ እቶም ህዝቢ ኦብ ምስሊ ከምልኹ ምስረኣዮ ሰባቢሮዎ። እግዚአብሔር ብኻልእ ተኪእወን ሽዑ ኦብ ታቦተ ኪዳን ይቐመጣ ነረን።

ኦብ ብሉይ ኪዳን ኦብ ክልተ ቦታ ተጻሒፉ ንረኽቦ።

- 1. ኦብ ዘጽኡት 20:1-17።
- 2. ኦብ ዘዳግም 5:6-21።

ክልቲኡ ብብዙሕ ዝመሳሰል ይኹን እምበር ቁሩብ ፍልልይ ኣለዎ። ኦብ ዘጽኡት ብዛዕባ ምኽባር ሰንበት ዝርኢ ካብ መንፈስ ኣምልኹ ዝተላዕለ እዩ። ከምቲ እግዚአብሔር ንዓለም ኦብ ሽድሽተ መዓልቲ ዝፈጠረ እሞ ብሻብዓይ መዓልቲ ዘዕረፈ፡ ከምኡ ህዝበ እግዚአብሔር ንእግዚአብሔር ፈጣሪ ምዃኑ ኣሚኖም ብሻብዓይቲ መዓልቲ ከዕርፉ ኣልኣም ይብል። ኦብ ዘዳግም ሰለስተ ምኽንያታት ስለምንታይ ሰንበት ከም እትኹብር የቐርብ።

- 1. ካብ ክልኡት መዓልታት ነዛ ዕለት ምፍላይ፡ ከም መዓልቲ እግዚአብሔር ግበርዎ።
- 2. ንኣምልኹን ጸሎትን፡ ንነፍስወከፍ ከዕርፍ ዕድል ምሃብ።
- 3. ንኣምላኽ ምስጋና ምዕራግ፡ ንደቂ እስራኤል ካብ ባርነት ግብጺ ነጻ ስለ ዘውጽኦም።

ዘጽኡት ንሰበይቲ ከም ካልእ ንብረት ይርእያ እሞ ሰብኣይ ስሱዕ ከይከውን ይኽልክል። ኦብ ዘዳግም ሰበይቲ ብፍሉይ ትርኤ።

እግዚአብሔር ንዓሰርተ ትእዛዛት ብሙሴ ንሕዝቢ ኪህቦ ከሎ “እዚ ኣነ ሎሚ ዝእዝዘካ ዘሎኹ ቃላት ኦብ ልብኻ ኣገድሮ ንደቅኻ መሃሮም ኣብ ቤትካ ኮፍ ምስበልካ ኦብ መገዲ ክትከይድ

ከሎኝ አብ ድቃስካን ምትንሣእካን ብኣኡ ተዛረብ እናበለ ዕብዮቱን ኣድላይነቱን ገሊጸሉ። ኦሪ ዘዳ. 6:6-7።

እቶም ዓሰርተ ትእዛዛት እግዚአብሔር እዞም ዝስዕቡ እዮም፡

- 1 ኣነ እየ ናትካ ኣምላኽ ብዘካይ ካልእ ኣምላኽ የልቦን።
2. ስም እግዚአብሔር ኣምላኽካ ብኸንቱ ኣይተልዕል።
3. መዓልቲ ሰንበት ኣኽብር።
4. አብ ምድሪ ብዙኅ ምእንቲ ክትነብር ነቦኻን ነደኻን ኣኽብር።
5. ኣይትቐተል።
6. ኣይትዘመ።
7. ኣይትስረቕ።
8. ብሓሶት ኣይትመስክር።
9. ዘይሰበይትኻ ኣይትድለ።
10. ዘይገንዘብካ ኣይትመነ።

እዞም ዓሰርተ ትእዛዛት አብ ክልተ ከፊልና ክንርእዮም ንኸእል። 1ይ 2ይ 3ይ ትእዛዛት ንእግዚአብሔር ዝርእዩ እዮም እቶም 7ተ ትእዛዛት ከአ ንብጻይና ዝርእዩ እዮም።

አብ ብሉይ ኪዳንን ደጋጊምና እንተ ረኤና እግዚአብሔር ደጋጊሙ ምስጢር ትእዛዛቱ እሞ ንጥቕሚ ደቂ ሰብ እምበር ንኸገዝእ ንኸቆጻጸር ከምዘይሃበና ንርዳእ። ካብቲ ብዙሕ ነዚ ዝስዕብ ሓሳባት ክነንብብ ንኸእል። እግዚአብሔር አብ ደብረ ሲና ንሕዝቢ እስራኤል “ቃለይ ኣጸቢቕኩም እንተ ደአ ሰሚዕኩም ኪዳነይ እውን እንተ ደአ ሓሊኹም ምድሪ ብመላኣ ናተይ እያ እሞ ካብ ኩሎም ኣሕዛብ ኃርየ ሕዝበይ ክገብረኩም እየ” ኢልካ ንገሮም እናበለ አብ ክልተ ቀጻላ እምኒ ዝተጻሕፈ ሕጊ ንሙሴ ሀቦ” ዘጽ 19:5። “ቃል እግዚአብሔር ኣምላኽካ ኣጸቢቕካ እንተ ደአ ሰሚዕካ እዚ ኣነ ሎሚ ዝእዘዘካ ዘሎኹ ትእዛዛት ኩሉ ብጥንቃቄ እንተ ደአ ፈጺምካ እግዚአብሔር ኣምላኽካ አብ ልዕሊ ኩሎም ኣሕዛብ ዓለም ኬኸብረካ እዩ። እቲ በረኸቱ ኩሉ እውን ኣባኻ ኬፍስስ እዩ። ቃል እግዚአብሔር ኣምላኽካ ስለ ዝሰማዕካ ከአ ብበረኸቱ ኬጽግበካ እዩ። አብ ዓዲ አብ በረኻ ብሩኽ ክትከውን ኢኻ ብውሉድካ ብፍረ መሬትካ ብፍረ ጥሪትካ ክትባረኽ ኢኻ። እግዚአብሔር ናይ ሃብቱ መዛግብቲ ኣባኻ ከፍስስ እዩ። ንጻማኻ ኹሉ እውን ኪባርኸልካ እዩ ኢሉ ኣተስፈዎ” ዘዳ. 28።

ነቶም ቃሉ ዘይሰምዑ ግን ሙሴ መርገሙ ከምዝሰደሎም ይገልጽ “ቃል እግዚአብሔር ኣምላኽካ እንተ ዘይሰማዕካ እዚ ኣነ ሎሚ እዝዘካ ዘሎኹ ኩሉ ትእዛዛቱን ሕግታቱን ንምፍጻሙ እንተ ደአ ዘይተዓጢቕካ እቲ ኩሉ መርገም ኪበጽሓካን ኪወርደካን እዩ” በለ ኦሪ ዘዳ 28: 15።

ዓሰርተ ትእዛዛት አብ ትምህርቲ ወንጌል፡

አብ ሓዲስ ኪዳን እንተ ረኤና ክርስቶስ ንዓሰርተ ትእዛዛት ኣጽንዖን ኣመሓየሾን ከምኡ ከመይ ገርና ከም እንሕልዎን ብቃሉን ብኣርኣያኡን ኣስተምሂሩና፤ ከመይ ገርና ብሓዲስ ርድኢት ክንሕልዎ ከምዘሎና ኣስተምሂሩና። “ንሕጊ ሙሴ ኾነ ንነብያትን ክፍጽሞም ደአ እምበር ክስዕሮም ዝመጸእኩ ኣይምሰልኩም፤ ሰማይን ምድርን ክሳዕ ዚኃልፍ ኩሉ ሕጊውን ኸሳዕ ዚፍጸም

ካብ ሕጊ የውጣ ወይ ሓንቲ ሕንጻጽ እኳ ከም ዘይትሓልፍ ብሓቂ እብለኩም ኣሎኹ” ማቴ 5: 17~18። ጎ.ኢ.ክ. ምስ ኣምላኽ ከምዘመሳሰለና እንኪገልጸልና “እቲ ኣብ ሰማይ ዘሎ ኣቦኹም ፍጹም እዩ እዩ ንስኻትኩም እውን ከምኡ ፍጹማን ኩኑ” ይብለና ማቴ 5:48)።

ኣብ እምባ ኮይኑ ዘስተምሃሮ “ብጹኣን” እናበለ ኩሉ ናይ ክርስቶስ ትርጓሜ ዓሰርተ ትእዛዛት እዩ። ኣብቲ ዘስተምሃሮ እንተ ረኤና ሓደ ዓረፍተ ነገር ድሕሪ እቲ ሓደ ንሓዋርያቱ “ነቦታትኩም እንታይ ከም እተባህሉ ሰሚዕኩም ኣሎኹም” እናበለ ነንፍስወከፍ ትእዛዝ ይነግሮም ድሕሪኡ “ኣነ ግን እብለኩም ኣሎኹ” እናበለ ናቱ ትርጉምን ትምህርትን ይነግሮም። ነቶም ዝኣምኑ ልዕልቲ ዝተባህሉ ትእዛዝ ክገብሩ ከም ዝጽበዮም ይነግሮም። ንሱ ንዓሰረተ ትእዛዛት ከመይ ገሩ ከምዘመሓየሾም እንኪገልጽ “ንቀዳሞት ኣይትቅተል.. “ ከም ዝተባህሉ ሰሚዕኩም ኣሎኹም ኣነ ግን ኣብ ርእሲ ጎጂ ዝተቐጥዞ ኩሉ እውን ናብ ፍርዲ ኪቐርብ እዩ... እቲ ንጎጂ “እንታ ዓሻ” ዝብሎ ኣብ መጋባእያ ኪፍረድ እዩ.. እብለኩም ኣሎኹ.. መባእዳ ኣብ መስወኢ እንተ ኣቕረብካ እም ጎወካ ተቐይሞልካ ከምዘሎ እንተ ተዘከረካ ነቲ መባእዳ ኣብ ቅድሚ መሥወኢ ጎዲግካ ቅድም ኪድ ምስ ኃውካ ተዓረቕ ድኃር ተመሊስካ መባእዳ ኣቕርብ” (ማቴ 5:21~24)። ቀጺሉ ኣይትዘመ ከምዝተባህሉ ሰሚዕኩም ኣሎኹም ኣነ ግን ንገል ኣንስተይቲ ብሃረርታ ዝጠመታ ኹሉ ብልቡ ምስኣ ድሮ ዘምዩ እዩ እብለኩም ኣሎኹ” (ማቴ 5:27-28)። ስለዚ ምቕታል ምዝማው ጥራሕ ኣይኮነን ኃጢአት ዚኸውን ክትገብሮ ኢልካ ምሕላን እውን ኃጢአት እዩ። ሰብ ኣብ ቀደም ንትእዛዝ ኣብ ግብሪ እንተ ዘየፍሪስዎ ግን ብሓሳብ እንተ ኣፍሪሶ ኃጢአት ይመስሎ ኣይነበረን፤ ኣብ ትምህርቲ ክርስቶስ ግን ብሓሳብ ዝተፈጸመ ከምዝተገብረ እዩ። ንዝኸነ ኃጢአት ቅድም ኣብ ጎልናና ኢና እነፍርሶ። “ካብ ልቢ ሰብ ክፋእ ሓሳብ ዝሙት ስርቂ ቅትለት ምንዝርና ስዕዕቲ ዓመጽ ተንኮል ቅትለት ቅንኣት ሓሜት ኸርዓት ዕብድና ይመጽእ” እዚ ኹሉ ክፋእ ነገር ካብ ውሽጡ ወጺኡ ንሰብ የርክሶ እዩ” (ማር 7:11) ይብለና።

ኢየሱስ ንዓሰርተ ትእዛዛት ከስተምህር እንከሎ ኣብ ክልተ ዓበይቲ ትእዛዛት ጠርኒፉ ኣስተብምሂሩና። ፍቕሪ እግዚአብሔርን ፍቕሪ ብጻይን። ቤተ ክርስትያን ከምእተስተምህሮ ነዚ ብዝርከብ፤ እቶም ሰለስተ ቀዳሞት ትእዛዛት ፍቕሪ ኣምላኽ ዝገልጹ እዮም፤ እቶም ዝተረፉ ሸውዓት ኣብ ነነድሕድና ዘሎ ፍቕሪ ዝገልጹ እዮም ትብለና። ኣብ ክልቲኡ ትእዛዛት ክርስቶስ ናይ ፍቕሪ ሕጊ ልዕሊ ኹሉ ከምዝኸነ ገሊጹ። ኣብ እግዚአብሔር ዘሎና ፍቕሪ ክገልጽ እንከሎ “ንእግዚአብሔር ኣምላኽካ ብኹሉ ልብኻን ብኹሉ ነፍስኻን ብኹሉ ኣእምሮኻን ብኹሉ ኃይልኻን ኣፍቅሮ” (እታ ቀዳመይቲ ትእዛዝ እዚኣ እያ) ማር. 12:30። እዚ ክብል እንከሎ ኣብ ኣምላኽ ዘሎና ፍቕሪ ብዓሚቕ እምነት ዝበርሄ ማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ጎይታና ፍጹም ኣምላኽ እቲ እነፍቅሮ ንሱ ከምዝኸነ መለልይኡ ክኸውን ይግባእ። እዚ ኣብ ቦትኡ እንከሎ ንብሉይ ኪዳን ክንእዘዝ ይግብኣና። “ንብጻይካ ከም ነፍስኻ ኣፍቅሮ” ዝብል ኣብ ሌዋውያን 19:18 ንረክብ። እንተኸነ ንሓደ ክርስትያን እዚ እኹል ኣይኮነን “ሓዲስ ትእዛዝ እህበኩም ኣሎኹ” ይብለና “ንነድሕድኩም ከምቲ ኣነ ዝፍቅረኩም ተፋቕሩ” ኢሉና ዮሐ 13:34። ኣብ ልዕሊ ካልኣት ዘሎና ፍቕሪ ኣብቲ ክርስቶስ ንኣና ዘፍቅሮ ዝተመሰረተ ክኸውን ኣለዎ፤ ኣብ መስቀል መይቱ ዘርኣዮ ፍቕሪ ኣብነትና እዩ።

ዓሰርተ ትእዛዛት ኣብ ትምህርቲ ቤተ ክርስትያን፡

ካብ መጀመርያ ቤተ ክርስትያን ዓሰርተ ትእዛዛት ቀንዲ መምህርቲ እምነትና ከምዝኸኑ ትገልጽ፤ ክሳብ ሕጂ እውን ንሱ እዩ ትምህርታ። እዞም ዓሰርተ ትእዛዛት ወላ እኳ ኣብ ጽሑፍ ቅድሚ ምሃቦም ኣብ ልቢ ደቂ ሰብ ተሓቲሞም ይንበሩ፤ ባህርያዊ ሕጊ እዮም። ሰብ ድሕሪ ውድቀት ልቡ ብጻላም ተሸፊኑ ኃጢአት ንልቡ ጎልቢብዎ ስለዚ ናይ መልእልተ ባህሪ ተገልጾ ኣድልይዎ፤ ነቲ ክበጽሖ ዘይክኣለ ብኣምላኽ ክግለጸሉ ሓገዝ ኣድልይዎ ምኽንያቱ ድሕሪ ኃጢአት ኣዳም ባህሪ ሰብ ስለ ዝተቐየረ ነቲ ክገብሮ ዘይነበሮ ከምዝገብር ሓዲስ ባህሪ ፈጢሩ ስለዚ ናይ ኣምላኽ ሓገዝ ተገልጾ ኣድልይዎ።

ዓሰርተ ትእዛዛት እምብኣር እግዚአብሔር ኣብ ድሕነትና ክሕግዙና ኢሉ ዝገለጸልና መጋጋበር ድሕነትና እዮም። ብኣምላኽ ዝተገልጹልና እዮም። ነዚ ከረድኣና ኢሉ ቅዱስ ጳውሎስ “ትእዛዛት ኣምላኽ ምሕላው እዩ ዝጠቅም እምበር ግዝረት ፍረ የብሉን ዘይግዝረት እውን ፍረ

የብሉን” (1ቆሮ 7: :19) ይብል። መድኃኒና ንዓሰርተ ትእዛዛት ተቆቢልዎም አብ ምልአት ከአ አብጺሕዎም። ቅድሚ ሞቱ ዝነበረት ለይቲ ዘይሃስስ ዝኸሪ ሂቡና። “እቲ ንትእዛዛተይ ተቆቢሉ ዚሕልዎ ንሱ እዩ ዘፍቅረኒ፤ ነቲ ዘፍቅረኒ አቦ ድማ የፍቅሮ እዩ፤ አነ እውን አፍቅሮ እየ ርእሰይ ከአ እገልጸሉ” (ዮሐ 14:21) ይብላና።

ከም ግልጸት አምላኽ ዓሰርተ ትእዛዛት አብ መዝግብ እምነት ዘለዉ እዮም፤ ቤተ ክርስትያን ንአመንቲ ክሕልውዎም ክትርጉሙሎምን ክትመርሕን ስልጣን ተዋሂቦዎ። ቅዱስ መጽሓፍ ብዛዕባ ሕግታት አምላኽ ደጋጊሙ እናገለጸ ኩሉ ዝሕልዉዎም ብዕጽፊ ከምዝምነሱ ይገልጸልና። ቅዱስ መጽሓፍ ክልተ ነገር ብማዕረ ይገልጸልና፤ ትእዛዛት ምሕላውን፤ ሕጉስ ምዃንን። ሕጊ ዝሕሉ ሓጎስ ሰላም ምስኡ አሎ። ክርስቶስ ቅድሚ ካብ ሓዋርያቱ ምፍላዩ አብ ምሉእ ዓለም ትእዛዛቱ ክሕልዉ ከምህሩ እልእከኩም አሎኹ ኢልዎም፤ “ኪዱ ሰባት ንኹሉ ነቲ ዝሃብኩኹም ትእዛዛተይ ክሕልዉ ንገርዎም” (ማቴ. 28: :20) ኢሉ ተፋኒይዎም። ቤተክርስትያን ንቃል ክርስቶስ ክትሰብኽ ክትሕሉ ክትርጉም ሓላፍነት ካብ ምመህራ ተዋሂቦዎ ሎሚ እውን ነዚ ሓላፍነት ሒዛ ትሰብኽን ተስተምህርን። ክንሰምዓ ነቲ ዝተባህለና አብ ግብሪ ክነውዕል ናይ ኩልና አመንቲ ክርስቶስ ሓላፍነት እዩ። ንቤተ ክርስትያን ዘይምስማዕ ንመስራቲ ቤተ ክርስትያን ዝኾነ ክርስቶስ ዘይምስማዕ እዩ። ትእዛዛት መሰረት ናይ ኩሉ ማሕበራውን ግላውን ሕይወት ክንመርሕ ሓገዝትና ስለ ዝኾኑ መምርሒና ገርና ክንወስድም ግድን እዩ።